

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

9 Qua ratione privilegium interpretandum sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

non censetur habere privilegium aduersus monasterium... quia non censetur Princeps velle iuri alterius acquiriti derogare, nisi illius expressè meminerit.

PUNCTUM IX.

Qua ratione privilegium interpretandum sit.

- 1. Privilegium verbis clari concessum interpretatione non indiget, in dubio potius meum, quam verbum inhaerendum est. Et ex supplicatione colligenda concessio.
2. Privilegium derogans iuri communi, vel alteri nocens, secundum hanc rationem odiosum est, aliquando quod uni est odiosum, alteri est favorabile. Et tunc est mixtum.
3. In privilegio interpretatione seruanda est verborum proprietates: quae desumenda est ex vltis et stylo concedentis.
4. Non est faciendum in a stricta privilegij interpretatio, ut reddat privilegium inutile, et privilegium extenditur ad necessarium conexa.
5. Qua sit lata interpretatio, Quae stricta?

Alia sunt, in quibus Doctores conveniunt. Primò, Doctores conveniunt, si privilegium feratur verbis clari sufficienter intentionem concedentis experimentibus, interpretatione non indiget, quia interpretatio est ad investigandum voluntatem concedentis, ex qua tota efficacia privilegij pendet. Siergo hoc ex ipsis verbis apparet, superflua erit alia diligentia. At sepe contingit aliud sonare verba, aliud constare ex manifestis coniecturis, esse ex mente concedentis, tunc potius mentis, quam verbis inhaerendum est, ex cap. in huius de verborum significati. ibi, non sermone rei, sed rei est sermo subiectus. Et non intentio verborum, sed verba debent intentioni sequi. Idem colligitur ex cap. Martinus, 1. q. 1. cap. solus, 38. disp. de aliis, et tradit Azor. lib. 5. cap. 2. quæst. 2. Syluester privilegium, quæst. 3. Salas disp. 17. sect. 8. cum. 45. Et disp. 20. sect. 10. cum. 90. §. quarto. Si verò verba indifferencia sunt obicura, et incerta, tunc attendenda est supplicatio: nam Princeps precibus sibi factis se solet accommodare, ex l. si preces ff. de leg. b. cap. inter dictos, §. ceteri, de iud. instrumens, et tract. Matienz. lib. 5. necophil. 2. leg. 1. §. loss. 2. cum. 3. Gueter. lib. 3. præf. 99. 17. et 18. cum. 42. et 43. Salas disp. 7. sect. 9. Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 7. num. 2. Suarez lib. 8. cap. 28. num. 19. Deinde attendi debet intentio ipsius iudicis, quia iuxta illam reliqua solent adiungi. l. vlt. de hered. insti. Item materia, circa quam privilegium feratur, quia ex re et materia subiecta optime intentio Principis investigatur: ac denique possimus spectare aliud simile privilegium, & ex illo interpretationem sumere. Quod si adhuc res sit dubia, nec probabiliter per receptam doctrinam definiti possit, inquit Suarez, Salas, & Bonacina supra alios referentes, consuli debet Princeps, nisi aliquod sit periculum in mora: nam si est, uti licebit, quod secundum prudentiam visum fuerit pro loco, & tempore convenire.

Deinde duplex est privilegium, aliud dicitur derogans iuri communi, vel alicuius tertij; aliud, quod nemini nocet. Privilegium, quod derogat iuri communi, vel alicuius tertij, secundum hanc rationem odiosum est, quia nocentium, & gravamen continet. Privilegium verò, quod nemini nocet, favorabile est, quia favorem, & gratiam continet nullo gravamine mixtam: solet autem privilegium uni favore, nocendo alteri, & tunc privilegium est mixtum ex odio, & favore, quale est privilegium exemptionis à decimarum solutione: ut autem hoc privilegium reputandum sit absolute favorabile, vel absolute odiosum, spectanda est causa, ob quam conceditur, quæ si bono communi, & religioni maxime fauere, censendum est privilegium favorabile.

Item in privilegij interpretatione seruanda est verborum proprietates quoad fieri possit. Quia si ad improprias significationes licet recurre, nihil in privilegio esse firmum: sic glossa in Clem. litteræ de prebendis, verbo dilectus, Bonacina disp. 1. quæst. 3. punct. 7. §. 1. num. 2. Salas disp. 17. §. 8. num. 47. et 49. Suarez lib. 8. cap. 28. num. 15. et 16. Thom. Sanchez lib. 8. de dispensat. disp. 1. num. 5. ubi alios referit.

Hæc autem proprietates verborum attendenda est penes vltim, & styli concedentis: ut si privilegium sit regium, attendendus est stylus Regis, si Pontificum, attendendus est stylus Pontificis, quia inde aptius cognoscitur intentio concedentis, quæ per interpretationem investigatur, sic ex Bald. l. si quando. l. c. de bonis vas. anticus lib. 10. Syluest. verbo privilegij. quæst. 3. Azor. lib. 5. cap. 2. quæst. 2. tradit Salas num. 49. Bonacina n. 2. Suarez num. 16. ubi variis exemplis doctrinam declarat, inquitur enim, si privilegium concedatur Episcopo pro suis familiaribus, ut conceditur in Trid. intelligi debet de familiaribus, qui actu famulantur, non de illis, qui per litteras ad famulatum recepti sunt, iuxta cap. vlt. de verborum significati. in 6. quia hi in rigore, & proprietate famuli non sunt, sed electi in famulos. Item si concedatur facultas minuendi numerum militum Ecclesie ob penuriam reddituum, non intelligitur

concessa ad augendum numerum, etiam si redditus crescant, quia minuire non significat proprie augere. Item privilegium circa modum seruandi interdicitum, non extenditur ad cessationem à diuinis, quia illa dgo diuersa sunt. Et ob eandem rationem privilegium ascendendi ad maiorem dignitatem, non intelligitur ad accipiendam aequalum. cap. licet, de translat. Episcopis sicut privilegium datum regularibus transcurri ad actiorem religionem, cap. licet de regul. aribus, non intelligitur transcurri ad æquæ actam. Similiter facultas concessa prouidendi primam præbendam vacantem per decessum, non intelligitur data, si vacauerit per renunciationem, vel cessionem, quia vacare per decessum, vel per renunciationem distincta sunt. cap. susceptum, de præbendis. in 6.

4. Rursus nunquam est faciendum interpretatio privilegij ita strictè, ut reddat privilegium inutile. lege non dubium, C. de legibus, quia inutile, & frustraneam actionem efficere, non debet Principem. Quapropter cum privilegium tendat ad concedendum aliquid privilegiato, quod alias ei non liceret, tempore extendenda est interpretatio, quantum fieri potest, ut hunc effectum operetur; neque contenti esse debemus, ut confirmet, quod alias licet privilegiato, nisi ad id manifesta ratio cogat: sic tradit Nauar. summ. cap. 12. num. 79. & in apologet. de re. dicitur, quæst. 3. membr. 6. num. 3. Salas de legibus, disp. 17. sect. 8. num. 46. Suarez lib. 8. de legib. cap. 28. num. 2. Ex quo fit privilegium, seu dispensationem, quantumvis odiosa sit, extendi debere ad ea, quæ illi sunt necessario conexa, & sine quibus effectum habere non potest, quia dñs formam, dat consequentes, quæ ad illam requiruntur, sic Angel. verbo dispensatio, num. 9. Syluest. quæst. 5. num. 9. Bonacina disp. 1. quæst. 7. §. 1. num. 5. Suarez lib. 6. cap. 11. num. 10. Sanchez lib. 8. de matrimo. disp. 1. num. 19. ubi pluribus relatis docet dispensatum ad plura beneficia, simul esse dispensatum in residentia vtriusque, & dispensatum in minori ætate, ut beneficium parochiale habeat, esse dispensatum in obligatione assumendi intra annum sacerdotium: & parochum dispensatum, ne intra annum ordinetur, simul esse dispensatum, ne eius beneficium vacari possit, quia non vacatur, nisi ob culpam, quæ nulla est stante dispensatione, & idem aliis relatis docet Sanchez num. 24. de Episcopo, cui est dispensatio concessa differendi consecrationem ultra tres menses à iure scriptis; non inquam, eius beneficia vacari posse, quia nullam committit culpam. Aliud etiam exemplum adducit num. 27. quod mihi optime probatur; inquit enim, si cum illegitimo, vel aliis irregulari dispensetur ad omnes ordines, vel ad factos ordines, dispensari simul ad beneficium aliquod simplex, quæ possit ordinibus insigniri, quia sine huiusmodi titulo nequit promoueri in sacris, ex Trident. sess. 21. de reformat. Neque obstat habere patrimonium, seu pensionem, quia pensio, aut patrimonium non per se sufficiunt ad ordines sacros recipiendos, nisi ad illa necessitas, vel utilitas Ecclesie.

5. Tandem lata interpretatio privilegij illa est, quæ extendit privilegium, tam quoad rem concessam, quam quoad personas, quantum verba patiuntur; illa verò stricta, quæ restringit privilegium, quantum fieri potest: sic omnes Doctores.

PUNCTUM X.

Quod privilegium late, vel strictè interpretandum sit.

- 1. Privilegium, in nullius præiudicium cedens late est interpretandum.
2. Privilegium derogans iuri communi regulariter est strictè interpretandum.
3. Explicatur exemplis.
4. An extendatur hæc doctrina ad privilegium derogans statuto, vel consuetudini speciali.
5. Limitatur doctrina in privilegio cedente in fauorem religionis vel pia causa.
6. Item in privilegio inserto in iure communi.
7. Item in privilegio ex certa scientia concessio.
8. Privilegium derogans alterius iuri strictè interpretandum est. Quid de privilegio ad lites, ad beneficia, &c.
9. Privilegium derogans iuri communi, an debeat continere clausulam derogatoriam expressè? Resoluitur negatiue.
10. Limitatur doctrina, dummodo ius commune privilegia non resistat.
11. Derogans iuri alterius debet habere clausulam expressam derogatoriam.

1. Dico primò, Privilegium, quod in nullius præiudicium cedens, late est interpretandum, ex c. polim, de verborum significati. tum quia est purum beneficium Principis, quod latam admittit interpretationem. l. beneficium, ff. de consuet. Principum etiam, quia fauor, & gratia tenet amplianda est, ex l. hoc mod. ff. de consuet. & demonstr. l. cum quisdam, ff. de liberis, & posthumis.

DE ASTRONOMIA